

Utvalgssak

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	2024/10	06.02.2024
Kommunestyret	2024/17	08.02.2024

Høringsuttalelse fra Halden kommune til forslag til endringer i energiloven, plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger

Kommunedirektørens innstilling:

Vedtaket og kommunedirektørens saksframlegg sendes som kommunens høringssvar.

**PS 10/2024 Høringsuttalelse fra Halden kommune til forslag til endringer i energiloven, plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger
Formannskapetets behandling av saken i møte den 06.02.2024:**

Kommunedirektørens innstilling:

Vedtaket og kommunedirektørens saksframlegg sendes som kommunens høringssvar.

Votering:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtaket:

Vedtaket og kommunedirektørens saksframlegg sendes som kommunens høringssvar.

**PS 17/2024 Høringsuttalelse fra Halden kommune til forslag til endringer i energiloven, plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger
Kommunestyrets behandling av saken i møte den 08.02.2024:**

Kommunedirektørens innstilling:

Vedtaket og kommunedirektørens saksframlegg sendes som kommunens hørings svar.

Håvard Tafjord (H) fremmet Kommunedirektørens innstilling med tilleggsforlag:

Det er viktig at arbeidet med å utrede mulighetene for å benytte kjernekraft som en del av energimiksen videreføres.

Votering:

Det votes først over Kommunedirektørens innstilling som ble enstemmig vedtatt.

Deretter over tilleggsforslaget som ble vedtatt med 35 mot 4 (SV, Rødt) stemmer.

Vedtak:

Vedtaket og kommunedirektørens saksframlegg sendes som kommunens hørings svar.

Det er viktig at arbeidet med å utrede mulighetene for å benytte kjernekraft som en del av energimiksen videreføres.

Denne saken er utredet etter prinsippet for fullført saksbehandling.

Sammendrag av saken:

Endringer i energiloven, plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger er sendt på høring til kommunene. Det foreslås at lovendringene som ble innført for vindkraft i 2023 også skal innføres for solkraft. Formål med endringene er å styrke kommunens rolle i planlegging og utbygging av solkraftanlegg, effektive og ressursbesparende prosesser og redusert konfliktnivå. Det skal bidra til solkraftutbygging, styrket kraftbalanse og til å nå klimamål.

Høringene er sendt ut av Kommunal- og distriktsdepartementet, Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet med svarfrist 31.01.2024.

Hva aktualiserer saken?

Kommunal- og distriktsdepartementet og Olje- og energidepartementet har sendt forslag til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven på høring. Høringen ble sendt ut 19. desember 2023, med svarfrist 31. januar 2024. Samtidig sender Olje- og energidepartementet etter avtale med Klima- og miljødepartementet på høring forslag til endringer i forskrift om konsekvensutredninger for kraftledninger og solkraftanlegg. Disse to høringene bør sees i sammenheng.

Tollef Taksdal i Olje- og energidepartementet har muntlig innvilget utsatt frist for å sende inn høringssvar. Utsatt frist er innvilget fram til protokoll er tilgjengelig 1-2 dager etter at formannskapet i Halden kommune har behandlet saken i sitt møte 6.2.2024.

Saksopplysninger

Endringene i energiloven og plan- og bygningsloven (pbl) innebærer en endring i beslutningsprosessene. De foreslåtte endringene er hovedsak de samme som ble vedtatt for vindkraftanlegg i juni i 2023, jf. Prop. 111 L (2022-2023). De prinsipielle drøftelsene ved lovendringen for vindkraft er relevante også for konsesjonspliktige solkraftanlegg. Lovendringenes forhold til jordlova og til internasjonale forpliktelser er diskutert i høringsnotatet. [Alle høringsdokumenter er tilgjengelige på regjeringens nettside.](#)

I dag kan konsesjon til solkraft gis etter energiloven, før tiltaket er avklart etter plan- og bygningsloven. Hovedgrepet i forslaget er at det skal gjøres en overordnet avklaring av arealbruken etter plan – og bygningsloven gjennom områderegulering, før det eventuelt kan gis konsesjon til solkraftanlegg etter energiloven. Hovedmålene med dette er:

- å styrke kommunens rolle i planlegging og utbygging av solkraft.
- Effektive og ressursbesparende prosesser som bidrar til redusert konfliktnivå
- Gi grunnlag for videre solkraftutbygging for å styrke kraftbalansen og nå nasjonale klimamål.

Planavklaring etter pbl skal som hovedsak skje som områderegulering som skal være på overordnet nivå, avgrenset til overordnede arealmessige forutsetninger. Detaljert planlegging skal skje gjennom konsesjonsbehandling etter energiloven. Det presiseres at ytre arealbruksgrenser med arealformål solkraft og adkomstveg kan være tilstrekkelig i områdeplanen. Det er også rom for å gi bestemmelser om landskapstilpasning, synlighet, vegetasjon, ferdsel og andre forutsetninger og begrensninger for arealbruk, og sambruk med for eksempel landbruk, når det er relevant for om fremtidig utbygging er akseptabelt eller ikke. Andre detaljer er ikke å anse som overordnede arealmessige, og behandles i konsesjon.

Det kan gis dispensasjon fra områdeplankravet hvis det er gjort planavklaring tilsvarende områderegulering i f eks kommune(del) plan. Plan- og konsesjonsprosessene kan samordnes. Konsesjonsmyndigheten kan etter samtykke fra kommunen legge ut områdeplan til høring og offentlig ettersyn, samtidig med høring av konsesjonssøknaden. Formålet er økt effektivitet, eller hvis kommunen har begrensede ressurser. Kommunen er fortsatt planmyndighet og vanlige regler vil gjelde.

I dag utarbeides områdereguleringer av kommunen, som ikke kan pålegge private eller andre myndigheter å utarbeide områderegulering. Det foreslås å gi kommunene rett til å kreve at private utarbeider områderegulering for konsesjonspliktige solkraftanlegg, tilsvarende som for vindkraftanlegg. Med den foreslåtte endringen gjøres reglene for private planforslag gjeldende for konsesjonspliktige solkraftanlegg, det innebærer blant annet regler om oppstart, tidsfrister og at kommunen kan stoppe planforslag i oppstartsfasen.

Etter dagens lov kan konsesjon få virkning som statlig plan. Det foreslås å fjerne denne muligheten, samtidig som det gis begrensning i kommunens adgang til å oppheve og endre en

områderegulering for solkraft i perioden fra konsesjon er gitt til konsesjonens byggefrist er utløpt. Begrensingen gjelder ikke dersom det er tiltakshaver som fremmer forslag om planendring. Formålet er forutsigbarhet for tiltakshaver.

Videre foreslås overgangsbestemmelser for anlegg der konsesjon er gitt før krav om områdeplan trer i kraft.

Når det gjelder forholdet til jordlovas krav om tillatelse for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, er det vurdert at dersom solkraft kan kombineres med landbruk, skal det reguleres til kombinert formål landbruk og solkraft. Hvis området reguleres til solkraftanlegg skal det ikke lenger brukes til landbruk. Det må vurderes i hvert enkelt tilfelle om det kreves omdisponeringstillatelse.

Departementet vurderer at områdereguleringer for solkraft i stor grad vil bli utarbeidet av private utbyggere, at kommunens utgifter dekkes av gebyr og at områdereguleringene ikke vil føre til vesentlige merutgifter for kommunen. Det legges opp til at NVE kan bistå kommunene i planbehandlingen.

Endringene i forskrift om konsekvensutredninger omhandler kraftlinjer og solkraftanlegg. [Alle høringsdokumenter er tilgjengelige på regjeringen nettsider.](#)

Bakgrunnen for endringsforslag for kraftlinjer, er at utvidelser i strømmettet er avgjørende for framtidens kraftsystem, men tar tid å bygge ut. Endringen er et tiltak for å korte ned saksbehandlingstiden og forsterke nettkapasiten. NVE har i dag mange saker liggende i kø. For kraftlinjer foreslås at grensen for når tiltakshaver må forhåndsmelde kraftledninger på 132 kV, heves fra 15 til 50 km. For 132 kV ledninger mellom 15 og 50 km får tiltakshaver en rett, men ikke plikt, til å forhåndsmelde. Hvis tiltaket kan gjennomføres uten for mange alternative traseer og konflikter med allmenne hensyn, kan tiltakshaver la være å melde.

Større solkraftverk er nytt i norsk sammenheng, i dag er det ikke krav om forhåndsmelding av solkraftverk. De foreslåtte forskriftsendringene for solkraft innebærer plikt til å sende inn melding med forslag til utredningsprogram for solkraftanlegg med installert effekt over 30 MWp siden anlegg av denne størrelsen kan være kontroversielle og/eller gi store virkninger for miljø og samfunn. Forholdet mellom installert effekt og arealinngrep kan forenklet estimeres til 1/10, dvs at et 30 MWp solkraftverk medfører om lag 300 daa areal. Med krav om melding gjøres flere avklaringer i tidlig fase, det ventes å gi bedre prosesser og økt kvalitet og relevans for konsekvensutredningen. For mindre solkraftanlegg foreslås det at tiltakene alltid skal konsekvensutredes, men at det ikke er meldeplikt.

Uavhengig av melding må både konsesjonspliktige nettanlegg og energianlegg konsekvensutredes. For nettanlegg innebærer forskriftsendringen at ansvaret for å forankre konsekvensutredningen flyttes fra NVE til tiltakshaver, som vil måtte bruke flere økonomiske og administrative ressurser enn i dag.

For solkraftanlegg vil forskriftsendringene gi flere meldinger til behandling hos NVE, dette forventes likevel smidigere prosess hos både tiltakshaver og konsesjonsmyndighet og kanskje også besparelser.

Vurderinger

Endringene i energiloven og plan- og bygningsloven vil styrke kommunens rolle i solkraftutbygging, og i disponeringen av eget areal. Dobbelbehandlings søkes unngått ved to grep:

- kommunens områderegulering skal være overordnet, mens detaljene fortsatt skal vurderes i konsesjonsbehandlingen.
- Samordning av plan- og konsesjonsbehandling tillates, av hensyn til både effektivitet og ressurser.

Halden kommune er positiv til krav om arealavklaring etter plan- og bygningsloven der kommunen er planmyndighet, før konsesjon kan gis. Det har vært utfordringer knyttet til konsesjonsbehandling som har skapt konflikter (særlig i vindkraftsaker) blant annet fordi lokalsamfunnet opplever å ikke ha blitt tilstrekkelig hørt og ivaretatt i prosessen.

Når det gjelder likebehandling av vindkraft- og solkraftanlegg (dagens teknologi), kan vindkraft ha større potensial for fjernvirkning siden turbinene kan rekke flere hundre meter over dagens landskap. Det kan være større behov for inngrep i bakken til vegger og annen infrastruktur mellom turbinene. På den andre siden vil solkraftanlegg være mer dekkende og gi mer direkte arealbeslag i tilnærmet hele planområdet, sammenliknet med turbiner som står med større avstand.

Siden konsekvenser av fjernvirkning og inngrep uansett må vurderes i hver sak, ser ikke Halden kommune vesentlige grunner til å forskjellsbehandle sol- og vindkraft i plansystemet.

Endringene i konsekvensutredningsforskriften om solkraft tydeliggjør behandlingen i plansystemet og når tiltaket må forventes å ha store virkninger for miljø og samfunn.

Halden kommune støtter tidligfaseavklaringer og økt forutsigbarhet for tiltakshaver og det offentlige.

Forskriftsendringene for melding av nettanlegg på 132 kV kan redusere tidlig forankring i det offentlige, og øke konfliktnivået, men departementene mener at tiltakshaver også kan legge til rette for god tidlig forankring og ta ansvar for en god konsekvensutredning.

For Halden kommune er utvidelse av strømmettet vesentlig for næringsutvikling og tilgangen til fornybar energi. Forutsatt at tidligfaseavklaringer fortsatt forankres i kommunene av tiltakshaver, støtter Halden kommune disse grepene for å styrke nettkapasiteten og korte ned saksbehandlingstida.

Det er et nasjonalt mål å bygge ut mer fornybar energi. Det er da viktig at beslutningsprosessene er så gode og raske som mulig. Forslagene vil medføre økt ressursbruk i kommunene. Halden kommune forutsetter at den økte kommunale ressursbruken som følge av lovforslaget blir kompensert fullt ut.

Jens-Petter Berget
leder for
samfunnsutvikling

Saksbehandler: Anneli Nesbakken

Utsendte vedlegg

Medsaksbehandlere

Navn:

Adm.enhet:

Bidrag til saken:

Bernt-Henrik Hansen

Plan og miljø

Vurdering av konsekvenser for avd. plan og miljø

Forankring av tiltaket i FNs bærekraftsmål

<p>7 REN ENERGI FOR ALLE</p> 	<p><i>Økt tilgang til energi fra fornybare energikilder er viktig for å redusere klimagassutslipp. Solkraft er en del av dette bildet.</i></p>
<p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p> 	<p><i>Tilgang til fornybar energi og tilstrekkelig energinett er stadig viktigere også for regionalt og lokalt næringsliv og arbeidsplasser.</i></p>
<p>9 INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR</p> 	<p><i>De foreslåtte lovendringene skal bidra til effektive og gode prosesser for å bygge opp nye energikilder og tilstrekkelig nett.</i></p>
<p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p> 	<p><i>Lovendringen er ment å fremme solkraft som er en fornybar energikilde.</i></p>
<p>13 STOPPE KLIMAENDRINGENE</p> 	<p><i>En endring til mer fornybare energikilder er et av bidragene for å stoppe klimaendringene.</i></p>
<p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p> 	<p><i>De foreslåtte lovendringene endrer forholdet mellom ulike lovverk og forvaltningsnivåer og fremmer fornybar energiproduksjon.</i></p>